

однако, с использованием предпринимательских средств, позволяющих интегрировать социальный и экономический эффект. Не смотря на то, что в России еще не существует достаточно четкого представления о социальном предпринимательстве, идея об использовании инноваций и предпринимательского подхода при формировании правовой модели обеспечения имущественных потребностей граждан может быть весьма интересной и востребованной.

Таким образом, представляется, что правовая модель социального предпринимательства в контексте развития идей, содержащихся в доктрине Н.А. Барина, может послужить основой для обеспечения социально-имущественных потребностей граждан, что обуславливает актуальность дальнейших исследований в данной сфере.

Литература:

1. Барин Н.А. Доктрина имущественных потребностей и ее правовое обеспечение // *Российская юридическая доктрина в XXI веке: проблемы и пути их решения: Научно-практическая конференция (3-4 октября 2001г.) / Под ред. А.И. Демидова. Саратов: СГАП, 2001. С. 180-182.*
2. Барков А.В. *Гражданско-правовая концепция правового регулирования рынка социальных услуг: монография. М., 2008. 494 с.*

Гузь Аліна Володимирівна,

*аспірант 2-го року навчання Інституту економіко-правових досліджень
Національної Академії Наук України*

ПРАВО КОРИСТУВАННЯ У СТРУКТУРІ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Використання нематеріальних активів у господарчій діяльності явище достатньо нове для України. Разом з тим деякі з об'єктів, що входять до структури нематеріальних активів використовувались і раніше, проте не об'єднувались до однорідних груп за специфічною ознакою. Саме розробка проблеми науково обґрунтованої класифікації нематеріальних активів наразі постає однією з головних у вивченні нематеріальних активів як складової майна суб'єктів господарювання.

Дана тема порушувалась у роботі А. Клименко [1], проте в ній розгляд особливостей визнання нематеріальними активами подібних прав носить оглядовий характер, а застосування норм міжнародного законодавства не розглянуто. Тому метою статті постає визнання права користування нематеріальним активом у складі майна суб'єктів господарювання.

Право користування майном визначається як нематеріальний актив на підставі укладених договорів, що передбачають у довгострокове користування об'єктів матеріальної та нематеріальної форми.

Бігдан І.А. [2, с. 40] пропонує поділяти право користування майном на дві групи: право користування матеріальним майном та право користування нематеріальним майном. Якщо з матеріальним майном усе зрозуміло, то віднесені автором об'єкти до нематеріального майна викликають сумнів. Так, наприклад, право на провадження окремих видів діяльності та місця на товарній (фондовій) біржі доцільніше було б віднести до групи «Інші нематеріальні активи», яка згідно законодавства охоплює права на провадження діяльності та використання економічних та інших привілеїв. Обидва права не розкривають у своєму змісті правомочності користування як такої, швидше за все вони відображають можливість суб'єкта господарювання розширити коло своїх повноважень за рахунок наданого права на здійснення того чи іншого виду діяльності.

У свою чергу Криштопа І.І. беручи за класифікаційну ознаку «об'єкти охорони прав власності» поділяє право користування майном на об'єкти права, що є складовими права власності та інші специфічні права (права на провадження діяльності, права на користування природними ресурсами, права на користування неприродними (телекомунікаційними) ресурсами) [3, с. 77]. До неприродних телекомунікаційних ресурсів авторка відносить права на користування номерним ресурсом телефонної мережі, право на користування нумерацією нетелефонної мережі (доменні ім'я, пейдженгові коди); право на користування телекомунікаційними каналами; право на користування радіочастотними ресурсами.

В.А. Ягнюк поділяє думку Криштопи І.І. та [4, с. 29] пропонує відносити права користування ресурсами та майном до однієї групи, оскільки вони мають схожі риси [5]:

- умови виникнення права (за окремими господарськими договорами або на основі рішення відповідного державного органу);
- об'єм правомочностей (право користування та право на провадження діяльності припускають можливість витягати з об'єкту корисні властивості, не розпоряджаючись ними та не змінюючи на свій розсуд його основні властивості та параметри);
- економічний зміст.

Основні засади природокористування у сфері господарювання передбачені Господарським кодексом України [6] та Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» [7].

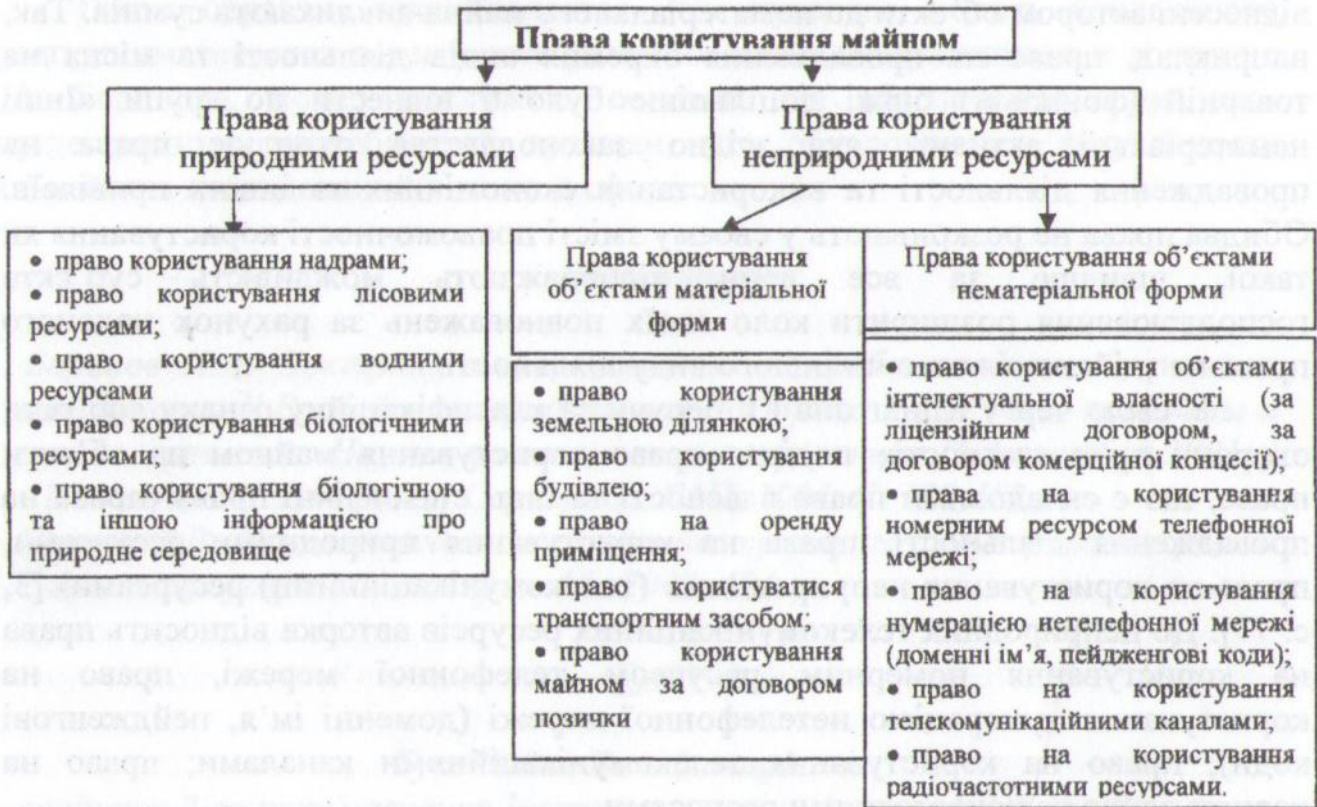
Природні ресурси як об'єкти правовідносин становлять особливу категорію об'єктів, що обумовлює специфічність їх правового режиму – регулювання їх використання, відтворення та охорони забезпечується вимогами як публічного так і приватного права [8, с. 282]:

- об'єктами права власності можуть виступати тільки ті, що є відносно стабільними та підлягають індивідуалізації;

- їх неможливо відокремити від природного середовища;
- при відчуженні об'єкта власник передає право на одержуваній з нього прибуток [9, с. 75].

Видається, що об'єднання зазначених видів нематеріальних активів за ознакою «права користування об'єктами права власності» за своїм змістом є логічною, а тому можна запропонувати таку систему:

Література:

1. Клименко А. Нематеріальні активи: від придбання до ліквідації / А. Клименко, М. Пустовіт. – 2-ге вид. перероб. і доп. – Х.: Фактор, 2006. – 400 с.
2. Бигдан И. А. Нематериальные активы: проблемы признания, учета и аудита [Текст] / И. А. Бигдан ; Харьк. ин-т бизнеса и менеджмента. — Х. : ХИБМ, 2005. — 288 с.
3. Криштопа І.І. Класифікація нематеріальних активів / І.І. Криштопа // Держава та регіони. - 2009. - № 3. - С. 76 - 82.
4. Ягнюк В.А. Особенности признания нематериальными активами права пользования и права на осуществление деятельности // Економіка. Фінанси. Право. – 2010. - № 6. – С. 27 – 31.
5. Хозяйственное право Украины: Учебник / Под ред. А.С. Васильева, О.П. Подцерковного. – Х.: ООО «Одиссей», 2005. – 464 с.
6. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144.